

**Sprawozdanie z realizacji
PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA
GMINY ŁĘKNICA
w 2020 r.**

Realizacja zadań PGN w 2020 r.

Lp	Zakres działań	Realizacja
1	OZE	
1.1	energia wiatru	brak
1.2	energia wody	brak
1.3	energia geotermalna	brak
1.4	energia biomasy	brak
1.5	energia biogazu	brak
2	Poprawa efektywności energetycznej	
2.1	termomodernizacja budynków jednostek podległych gminie	brak
2.2	optymalizacja oświetlenia ulic	brak
2.3	wymiana oświetlenia na energooszczędne w budynkach jednostek podległych gminie	brak
2.4	zmianie systemów wytwarzania i wykorzystywania energii, w tym pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Udzielono 9 dotacji na łączną kwotę 36.000 zł na realizację zadań na podstawie uchwały NR XXI.117.2016 rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowych z budżetu Gminy Łęknica na dofinansowanie kosztów zmiany lub budowy systemu ogrzewania w budynkach

Sprawozdanie z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

za rok 2020

W 2020r. w ramach wykonania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Łęknica wykonano następujące działania:

1. „Dawna stolarnia miejscem informacji turystycznej”

W dniu 11.04.2019r. podpisano umowę o dofinansowanie projektu pt „Rewitalizacja budynku przemysłowego znajdującego się przy ul. T.Kościuszki w Łęknicy w celu dostosowania go do pełnienia nowej funkcji Centrum kulturalno – edukacyjnego Światowego Geoparku UNESCO Łuk Mużakowa” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020.

W 2020r. zakończono prace budowlane na łączną kwotę 3.574.257,25zł, dofinansowanie 2.659.383,57zł.

Całkowita wartość projektu w dniu podpisania umowy wynosiła 4.181.183,36zł.

Dofinansowanie projektu na dzień podpisania umowy wynosiło 3.078.480,02zł.

2. Przebudowa ul. Szkolnej w Łęknicy

W 2020r. wykonano przebudowę ul. Szkolnej w Łęknicy – droga gminna nr 101921F. Przetarg wygrała firma ROT-DREW Mirosław Rotman, Al. Wojska Polskiego 108. Całkowita wartość realizacji inwestycji wynosiła 1.015.449,97zł.

3. Remont budynków przy ul. Dworcowej 13A i 13B w Łęknicy

Remont budynków, w którym zlokalizowane są lokale socjalne, po pożarze z 2019r. Prace budowlane zakończono w 2020r. Wykonawcą robót była firma „STAN-BUD” Zakład Remontowo – Budowlany Stanisław Sitnik, ul. II Armii WP 18, 68-131 Wymiarki. Całkowita wartość realizacji inwestycji wynosiła 267.701,69zł

Sprawozdanie
Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęknicy
z realizacji programu osłonowego w zakresie dożywiania
„Posiłek w szkole i w domu”
na lata 2019-2023 w gminie Łęknica za 2020 rok

Uchwałą Nr III.25.2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. Rada Miejska w Łęknicy uchwaliła Program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 w gminie Łęknica.

Program jest uchwalany przez Radę Miejską w Łęknicy w związku z ustanowieniem przez Radę Ministrów Uchwały Nr 140 z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Program jest elementem polityki społecznej Gminy Łęknica w zakresie: poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach, poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży oraz kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

Zgodnie z założeniem Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 w gminie Łęknica udziela się wsparcia dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko nie spełnia wymagań, a wyraża chęć zjedzenia posiłku wówczas dyrektor szkoły lub przedszkola informuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęknicy o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Przyznanie pomocy w ramach programu osłonowego nie wymaga wydania decyzji administracyjnej w tej sprawie i ustalania sytuacji w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego. Liczba dzieci i uczniów, którym udziela się pomocy w ramach tego programu nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach z terenu Gminy Łęknica w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca.

Dzięki temu, że Gmina Łęknica uchwaliła wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 w gminie Łęknica możemy udzielić pomocy w formie posiłku dzieciom, które wymagają takiego wsparcia bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego i wydawania decyzji administracyjnej. Jeżeli

tylko otrzymamy sygnał, że jakieś dziecko jest głodne, wówczas natychmiast reagujemy i wspólnie z placówkami oświatowymi organizujemy niezbędną pomoc.

Koordynatorem programu jest Burmistrz Łęknicy. Natomiast Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęknicy jako samorządowa jednostka pomocy społecznej we współpracy z innymi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi gminy (szkoły, przedszkola) oraz szkołami i przedszkolami prowadzonymi przez inne samorzady gminne albo podmiotami prowadzącymi szkoły i przedszkola niepubliczne, do których uczęszczają dzieci i młodzież z terenu Gminy Łęknica.

Z realizacji Programu Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęknicy sporządza i przekazuje do wojewody roczną informację, będącą elementem składowym rozliczenia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, przyjętego Uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 - 2023.

Program osłonowy jest finansowany ze środków Gminy Łęknica oraz dotacji z budżetu państwa otrzymanych w ramach dofinansowania programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Wysokość środków na realizację tego programu określa ustawa budżetowa na dany rok. W 2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęknicy zgodnie z zawartą umową otrzymał dotację z budżetu państwa na realizację rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 w wysokości 35.000 zł. Gmina Łęknica musiała zapewnić wkład własny w wysokości 31,75 % tj. 17.298 zł. W 2020 r. w ramach programu osłonowego Ośrodek nie opłacił posiłku dla żadnego dziecka, ponieważ nie było takiej potrzeby. Zarówno Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej jak i pracownicy socjalni na bieżąco współpracują z dyrektorami szkół i przedszkola w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży. Wspólnie z placówkami oświatowymi monitorujemy sytuację „dzieci głodnych” i jeżeli zauważymy niepokojące sytuacje wówczas natychmiast podejmujemy działania zmierzające do zapobiegania zjawiskom niedożywienia. Ubiegły rok był rokiem trudnym, ponieważ dzieci przez większy okres czasu nie uczęszczały do szkół, jednak pracownicy socjalni w ramach swoich obowiązków monitorowali sytuację.

**Sprawozdanie z realizacji programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi
oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt za 2020 r.**

Gmina Łęknica w 2020 r. poniosła następujące wydatki w związku z realizacją w/w programu:

usługa	kwota (w zł)
jednorazowa stała opłata za gotowość przyjęcia 5 psów z terenu gminy w schronisku	10.000,00 zł
koszty utrzymania psa w schronisku za IV kw. 2019 r.	1.196,00 zł
koszty utrzymania psa w schronisku za I kw. 2020 r.	1.996,20 zł
koszty utrzymania psów w schronisku za II kw. 2020r.	2.009,34 zł
koszty utrzymania psa w schronisku za III kw. 2020r.	1.840,00 zł
odbior, transport i utylizacja dzików z terenu gminy Ł-ca, odbior, transport i utylizacja psa	486,00 zł 388,80 zł
Usługa weterynaryjna dzikich zwierząt, sterylizacja dziko żyjących kotów,	2.035,00 zł
Suma	19.951,34 zł

Załącznik Nr 5
do Raportu o stanie gminy Łęknica
za rok 2020

**Sprawozdanie z realizacji Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym
zasobem Gminy Łęknica na lata 2019-2021**

w 2020 r.

Wysokość czynszu:

Na 2020 r. ustalone zostały miesięczne stawki czynszu najmu 1m² powierzchni użytkowej:

1) lokali mieszkalnych w wysokości – 6,27 zł,

2) lokali socjalnych w wysokości – 3,13 zł.

Sprzedaż lokali mieszkalnych:

Lp.	Adres lokalu	Powierzchnia lokalu (m²)	Kwota sprzedaży lokal (zł)	Kwota sprzedaży grunt (zł)
1.	ul. Dworcowa 8/5	36,90	234,40	11,33
2.	ul. Hutnicza 4/1	24,55	1.683,30	231,60

Przyznanie lokali komunalnych i socjalnych

IV kwartał 2020r. przyznano 3 komunalne i 7 lokali socjalnych.

SPRAWOZDANIE

z realizacji programu współpracy gminy Łęknica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie realizacji zadań publicznych za 2020 rok

I. Wprowadzenie

Na podstawie art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 z późn. zm.) organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 31 maja każdego roku jest zobowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za rok poprzedni.

Program współpracy Gminy Łęknica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2020 rok został przyjęty Uchwałą Nr XIV.81.2019 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 28 listopada 2019r.

Projekt uchwały konsultowany był zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz uchwałą Nr XLVI/261/2010 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 28 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z Radą Działalności Pożytku Publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

Konsultacje programu odbyły się w formie bezpośredniego spotkania z przedstawicielami organizacji pozarządowych w dniu 19 listopada 2019 roku. Podjęcie inicjatywy uchwałodawczej wynikało z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Głównym celem programu było budowanie i umacnianie partnerstwa między gminą Łęknica a organizacjami pozarządowymi poprzez:

- promowanie rozwoju działalności lokalnej i tworzenie warunków do budowania współpracy między organem samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi;

- wzmocnienie skuteczności i efektywności wykonywania zadań publicznych;
- określenie priorytetowych zadań publicznych;
- poprawę jakości życia oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy Łęknica;
- zapewnienie efektywnego i oszczędnego realizowania zadań publicznych przez włączenie do wykonywania tych zadań organizacji pozarządowych;
- zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów;
- rozwijanie poczucia przynależności organizacji do społeczności lokalnej Gminy Łęknica.

II. Formy współpracy

Współdziałanie Gminy Łęknica z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2020 roku prowadzone było w następujących formach finansowych i pozafinansowych:

- 1) zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w trybie otwartego konkursu ofert na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 2) zlecenia klubom sportowym realizacji zadań publicznych z zakresu wspierania rozwoju sportu na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie oraz Uchwały Nr VI.36.2011 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 29 kwietnia 2011 roku w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu na terenie Gminy Łęknica;
- 3) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków;
- 4) konsultowania z organizacjami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- 5) udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach komisji konkursowych celem opiniowania ofert złożonych w otwartych konkursach ofert;
- 6) wsparcia organizacji w zapewnieniu infrastruktury technicznej niezbędnej do realizacji zadania publicznego;
- 7) obejmowania patronatem przez władze Łęknicy inicjatyw realizowanych przez organizacje;
- 8) organizacji wspólnych przedsięwzięć (np. festynów, koncertów, turniejów, imprez okolicznościowych itp.);
- 9) prowadzenia działalności doradczej związanej z funkcjonowaniem organizacji;
- 10) promowania działalności organizacji pozarządowych poprzez umieszczanie informacji o działalności organizacji oraz o wspólnych działaniach na stronach internetowych Urzędu Miejskiego w Łęknicy;
- 11) udzielanie rekomendacji organizacjom współpracującym z gminą Łęknica, które ubiegają się o środki finansowe ze źródeł zewnętrznych,

III. Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych w trybie otwartego konkursu ofert lub z pominięciem otwartego konkursu ofert na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Współpraca w 2020 r. obejmowała realizację zadań publicznych (wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) w obszarach:

1. wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu;
2. turystyki i krajoznawstwa;
3. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
4. działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
5. działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży;
6. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Na podstawie art. 11 ust. 2 oraz art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zostały ogłaszane otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych w ramach dotacji budżetowej na 2020 rok.

Szczegóły dotyczące realizacji zadań publicznych wspieranych lub powierzanych w 2020 roku przez Gminę Łęknica na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie znajdują się w poniższej tabeli.

Otwarte Konkursy Ofert w 2020 roku				
Lp.	Nazwa organizacji, którym zostały przyznane dotacje	Nazwa zadania publicznego	Opis zadania	Wysokość dotacji
Obszar wspierania i upowszechniania kultury fizycznej oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym				
1	Stowarzyszenie ŁĘKNICKI KLUB SPORTOWY	Działania sportowe i edukacyjno-profilaktyczne na obiektach sportowych: „Animator sportu dzieci i młodzieży” Czas realizacji: 01.03.2020 – 31.12.2020	- treningi grup młodzieżowych, - przygotowanie i organizacja zawodów sportowych, - realizacja programu profilaktycznego, - wyjazd na turnieje sportowe	20.000,-
Obszar turystyki i krajoznawstwa				
2	Stowarzyszenie Geopark Łuk Mużakowa	Działania dotyczące turystyki i krajoznawstwa: „Prowadzenie Punktu Informacji Turystycznej w gminie Łęknica” Czas realizacji: 30.05.2020 - 31.10.2020	- promocja obszaru i atrakcyjności Geoparku „Łuk Mużakowa”, - wydawanie materiałów promocyjnych na temat geoparku, - poszerzanie wiedzy o geoparku	20.000,-

Załączniki do raportu o stanie gminy Łęknica za 2020r.

Obszar kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym				
3	Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Złoty Wiek”	Organizacja i prowadzenie amatorskiego zespołu artystycznego w gminie Łęknica Czas realizacji: 13.07.2020 – 28.12.2020	- rozwój artystyczny seniorów poprzez aktywny udział w próbach zespołu, - występy zespołu śpiewaczego (chóru) przy akompaniamencie podczas imprez okolicznościowych w gminie Łęknica; - występy w konkursach zespołów śpiewaczych w województwie czy powiecie	3.000,-
4	Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Złoty Wiek”	Organizacja wypoczynku letniego seniorów z gminy Łęknica Czas realizacji: 05.06.2020 – 14.06.2020	- zorganizowanie wypoczynku nad polskim morzem w Mielnie, - dowóz osób na miejsce i z powrotem, - integracja i poprawa kondycji zdrowotnej seniorów związana ze zmianą klimatu oraz środowiska	7.000,-
5	Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Złoty Wiek”	Organizacja i prowadzenie małych form teatralnych w gminie Łęknica Czas realizacji: 13.07.2020 – 28.12.2020	- rozwijanie małych form teatralnych przez członków stowarzyszenia, - przedstawienia teatralne w wykonaniu seniorów z okazji różnych imprez okolicznościowych	3.000,-
RAZEM				53.000,-

IV. Zlecenia klubom sportowym realizacji zadań publicznych z zakresu wspierania rozwoju sportu

Na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie oraz Uchwały Nr VI.36.2011 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 29 kwietnia 2011 roku w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu na terenie Gminy Łęknica zostały udzielone dotacje klubom sportowym na realizację zadań publicznych.

Szczegóły dotyczące realizacji zadań publicznych oraz przyznanych dotacji w 2020 roku znajdują się w poniższej tabeli.

Załączniki do raportu o stanie gminy Łęknica za 2020r.

Lp.	Nazwa organizacji, którym zostały przyznane dotacje	Nazwa zadania publicznego	Opis zadania	Wysokość dotacji
1	Uczniowski Klub Sportowy TEJA	„Rozpowszechnianie sportu i aktywnego stylu życia w Gminie Łęknica” – tenis stołowy Czas realizacji: 28.02.2020-31.12.2020	- popularyzacja gry w tenisa stołowego wśród dzieci i młodzieży; - promowanie zdrowego spędzania czasu; - podnoszenie poziomu sportowego poprzez treningi; - udział w turniejach tenisa stołowego	10.000,-
2	Stowarzyszenie ŁĘKNICKI KLUB SPORTOWY	„Koordynator szkoleń ukierunkowanych na doskonalenie umiejętności piłkarskich poprzez cykl zajęć sportowych dla dorosłych” Czas realizacji: 03.02.2020-31.12.2020	- doskonalenie umiejętności piłkarskich dorosłych, - poprawa kondycji fizycznej i psychicznej, - reprezentowanie gminy Łęknica w rozgrywkach ligowych	10.000,-
3	Stowarzyszenie ŁĘKNICKI KLUB SPORTOWY	„Rozpowszechnianie sportu i aktywnego stylu życia w Gminie Łęknica” – piłka nożna Czas realizacji: 03.02.2020-31.12.2020	- treningi grup młodzieżowych i dorosłych, - przygotowanie i zorganizowanie rozgrywek piłkarskich w trzech grupach wiekowych wynikających z terminarza Lubuskiego Związku Piłki Nożnej w sezonie 2019, - zorganizowanie i przeprowadzenie rozgrywek Pucharu Polski.	50.000,-
4.	Stowarzyszenie ŁĘKNICKI KLUB SPORTOWY	„Utrzymanie obiektu - stadionu sportowego w celu poprawy warunków uprawiania sportu i zwiększenia dostępności społeczności lokalnej do działalności sportowej” Czas realizacji: 03.02.2020-31.12.2020	- utrzymanie obiektu stadionu sportowego	15.000,-
RAZEM				85.000,-

V. PODSUMOWANIE

Wysokość środków finansowych przyznanych organizacjom na realizację zadań publicznych w roku budżetowym 2020 na podstawie umów, które zostały zawarte zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz 1057 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie oraz Uchwałą Nr VI.36.2011 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 29 kwietnia 2011 roku w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu na terenie Gminy Łęknica -

138.000 zł

Wszystkie organizacje, które otrzymały dotacje w 2020 roku złożyły sprawozdania z realizacji tych zadań.

Załącznik Nr 7
do Raportu o stanie gminy Łęknica
za rok 2020

**Informacja z realizacji Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i
Młodzieży za 2020r.**

W roku 2020 stypendia Burmistrza Łęknicy za osiągnięcia w nauce i osiągnięcia artystyczne dla uczniów otrzymało 21 uczniów. Kwota stypendium na osobę wynosiła 350 zł. Łączna kwota 7.350,00 zł.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII ZA ROK 2020

Głównym celem programu w roku 2020 było ograniczenie dostępności do środków psychoaktywnych, przede wszystkim dopalaczy oraz prowadzenie szeroko zakrojonych działań informacyjno-profilaktycznych dotyczących przemocy domowej i rówieśniczej, która często powiązana jest z ich zażywaniem.

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łęknicy, Punktu Konsultacyjnego, instytucji oświatowych i innych organizacji i stowarzyszeń pracujących na rzecz profilaktyki skupiały się przede wszystkim na:

- 1) prowadzeniu działalności profilaktycznej skierowanej do młodzieży i rodziców.
- 2) promocji zdrowego stylu życia.
- 3) wspieraniu działalności placówek prowadzących działalność zapobiegawczą w środowiskach zagrożonych uzależnieniem od środków narkotycznych.
- 4) podejmowaniu i wspieraniu działań lokalnych oraz innych inicjatyw społecznych.

Realizacja zadań związanych z profilaktyką narkomanii była ściśle powiązana z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dlatego niektóre koszty są wspólne i nie są uwzględnione w niniejszym sprawozdaniu.

Do takich zadań należała organizacja dnia profilaktyki, który w 2020r. poświęcony był dopalaczom i przemocy rówieśniczej. Uczniowie uczestniczyli w święcie pieczonego ziemniaka, dniu bez papierosa, w zabawach terenowych w Parku Mużakowskim. Brali udział w Ogólnopolskiej Kampanii: „Zachowaj Trzeźwy Umysł” oraz innych imprezach terenowych i zajęciach sportowych. Prowadzona była świetlica profilaktyczno-wychowawczej, dożywianie dzieci, zakup nagród, paczek świątecznych. Również zakup materiałów do Punktu Konsultacyjnego oraz dofinansowanie NZOZ „Profil” w Żarach służą zarówno realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jak i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Zadania zrealizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii:

1. Organizowanie i prowadzenie na terenie placówek oświatowych działań edukacyjnych i prozdrowotnych

W Zespole Szkół Publicznych prowadzono szereg działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży;

- rozpoznanie, diagnoza potrzeb z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci młodzieży – wywiady, obserwacje, ankiety in. (rodzice, uczniowie, nauczyciele).
- prowadzenie oraz organizowanie zajęć przede wszystkim o charakterze profilaktyki pierwszorzędowej - promocja zdrowego stylu życia, uczenie sposobów radzenia sobie z

sytuacjami trudnymi, ukazanie alternatywy w stosunku do zachowań ryzykownych i problemowych.

Wyposażenie uczniów w wiedzę dotyczącą umiejętności życiowych np. sposoby efektywnego uczenia się, asertywności, poznawania siebie i rozumienia innych, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania i unikania konfliktów.

- udzielanie wsparcia rodzicom – poprzez przygotowywanie (zapraszanie specjalistów z zewnątrz) lub prowadzenie pogadank, prelekcji, odczytów, warsztatów, pedagogizacji rodziców,

- doksztalcanie nauczycieli: rady szkoleniowe

Przez cały rok szkolny w ramach „Szkoły Promującej Zdrowie” realizowanych jest wiele programów mających na celu przeciwdziałanie agresji, wspieranie rodziny, poprawę bezpieczeństwa, kształtowanie nawyków prozdrowotnych. Nasi uczniowie brali udział w programach: „ Szkoła bez przemocy” „, Porcja Pozytywnej Energii”, Bieg po zdrowie.

Na lekcjach wychowawczych w ramach programu zrealizowano bloki tematyczne:

- kształtowanie umiejętności porozumiewania się,
- cykl zajęć dotyczących zachowań agresywnych,
- promocja zdrowego stylu życia.

Przy wsparciu finansowym GKRPA w szkole zostały zrealizowane następujące działania profilaktyczne:

Ogólnopolska kampania „ Zachowaj trzeźwy umysł”. Podczas realizacji kampanii zostały przeprowadzone na lekcjach wychowawczych zajęcia profilaktyczne według przygotowanych kart pracy i scenariuszy dla nauczycieli, konkursy, zajęcia terenowe: rozpropagowano ulotki dla rodziców.

„Edukacyjny namiot profilaktyczny”- Małopolskie Centrum Profilaktyki. Zajęcia warsztatowe zaplanowane na Dzień Dziecka nie odbyły się w związku z pandemią. Szkoła otrzymała w zamian materiały edukacyjne do powielania, scenariusze zajęć do przeprowadzania na lekcjach wychowawczych oraz gadżety w tym alkoholigle.

Zajęcia profilaktyczne prowadzone przez świetlicę popołudniową, w tym dożywianie uczniów.

2. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobieganiu temu zjawisku.

Rozpropagowano ulotki na temat dopalaczy, napojów energetycznych, komunikacji z dorastającymi dziećmi, przemocy domowej i rówieśniczej, formami pomocy młodzieży eksperymentującej, zakupiono materiały do prowadzenia lekcji wychowawczych w szkole podstawowej i świetlicy profilaktyczno- wychowawczej.

3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej oraz prowadzenie działalności informacyjnej.

Prowadzono poradnictwo w Punkcie Konsultacyjnym w Łęknicy w zakresie narkomanii.
Poniesione wydatki na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii:

1. Dyżury instruktora terapii   2.800,00 zł

Załącznik Nr 9

do Raportu o stanie gminy Łęknica

za rok 2020

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ZA ROK 2020

Zgodnie z art. 4 ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy.

W przyjętym przez Radę Miejską w Łęknicy Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020r. zrealizowano i kontynuowano następujące zadania:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
  2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
  3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.
  4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
  5. Udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym realizującym programy profilaktyczne.
6. Wspieranie Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Ze środków wpływających z koncesji na sprzedaż alkoholu działały:
1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łęknicy,
  2. Punkt Konsultacyjny w Łęknicy dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dla osób doznających przemocy domowej,

3. Organizacje pożytku publicznego realizujące zadania zawarte w GPPiRPA związane z realizacją zadania: Animator sportu ŁKS Łęknica z elementami profilaktyki uzależnień.
4. Zajęcia profilaktyczno - wychowawcze działające w ZSP w Łęknicy.
5. Dofinansowanie Centrum Integracji Społecznej w Łęknicy.

Institucje prowadzące działania profilaktyczno-naprawcze:

1. Punkt Konsultacyjny dla uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy.
2. Grupa samopomocowa AA.
3. Kadra przeszkolona w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin:
  - 2 pracowników socjalnych,
  - 1 kurator sądowy,
  - 3 pedagogów prowadzących świetlicę profilaktyczno-wychowawczą, w tym pedagog po szkoleniu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
  - 1 pedagog szkolny,
  - 1 wolontariusz (trzeźwy alkoholik).

W 2020 roku zostały zrealizowane zadania zaplanowane w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Dostępność do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:
  - Punkt Konsultacyjny w Łęknicy - kierowany jest zarówno dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków, jak i pozostałych osób (członków rodzin, osób bliskich):
    - z konsultacji z psychologiem skorzystało **12** osób (7 kobiet i 5 mężczyzn). Odbyło się **55** konsultacji wspierających w ciągu **24** dyżurów psychologa,
    - z porad certyfikowanego terapeuty skorzystało **30** osób (12 kobiet, 15 mężczyzn i 3 dzieci), odbyło się **239** spotkań terapeutycznych w ciągu **30** dyżurów terapeuty.
    - W **2020** r. W Punkcie Konsultacyjnym trwały regularne konsultacje z wolontariuszem, dotyczące spożywania alkoholu. Skorzystało **9 osób**, ogółem udzielono **80** konsultacji. W punkcie konsultacyjnym odbyło się **47** dyżurów wolontariusza. Prowadzący Punkt Konsultacyjny w toku spotkań/konsultacji realizują następujące zadania:
      - udzielanie porad i konsultacji w zakresie szeroko rozumianej problematyki uzależnień w tym:
        - podstawowa edukacja na temat szkodliwego i ryzykownego picia alkoholu, zażywania narkotyków, uzależnienia, współuzależnienia,
        - motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin

- do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (m.in. przez rozmowy podtrzymujące, grupę wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej),
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i informowanie o nich,
- informowanie o miejscach, w których można uzyskać pomoc w różnym zakresie.
- W ramach profilaktyki uzależnień rozpowszechniane są przez prowadzących Punkt Konsultacyjny materiały promujące, informujące i edukujące.
- Świadczona pomoc w zakresie poradnictwa polega na anonimowych i nieodpłatnych spotkaniach o charakterze konsultacyjnym i motywacyjnym dla osób zgłaszającymi się z własnej inicjatywy do Punktu Konsultacyjnego, a także dla osób opuszczających zakład lecznictwa odwykowego oraz tych, którzy ukończyli terapię bądź chcą ją podjąć.
- Organizowane są cykliczne indywidualne spotkania motywujące do podjęcia terapii z osobami uzależnionymi.
- NZOZ Ośrodek Terapeutyczny „Profil” w Żarach prowadzi terapię grupową i indywidualną dla mieszkańców Łęknicy oraz udzielał porad prawnych:
  - udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łęknicy:
  - odbyła **13** spotkań,
  - zleciła przeprowadzenie kampanii informacyjnej dla sprzedawców napojów alkoholowych (szkolenie terenowe dla sprzedawców napojów alkoholowych i kontrola tych punktów). Kampanię przeprowadzono w **20** punktach sprzedaży. W **5** audytowanych punktach nie znaleziono informacji dotyczących szkodliwości spożywania alkoholu. W dwóch punktach sprzedaży alkoholu nie znajdowały się odpowiednie informacje dotyczące zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim. W **16** zbadanych punktach nie zapytano o okazanie dowodu tożsamości tajemniczego klienta. W **9** punktach poproszono o okazanie tajemniczego klienta o okazanie dowodu tożsamości, jednak pomimo jego braku alkohol został sprzedany. W **4** punktach zastosowano odpowiednio przepisy prawa tj. poproszono o okazanie dowodu tożsamości po czym gdy osoba dokonująca zakupu nieokazała

go sprzedawca nie sprzedał alkoholu. W 2 punktach sprzedaży alkoholu znajdowało się odpowiednie miejsce do spożycia alkoholu.

- przyjęła i rozpatrzyła 6 wniosków w sprawie zgłoszenia nadużywania alkoholu i/lub narkotyków z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- zaprosiła na rozmowę w sumie 16 osób oraz członków ich rodzin, co do których wpłynęło zgłoszenie o nadużywaniu alkoholu i/lub narkotyków w celu zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego,
- nie było potrzeby kierowania osób zgłoszonych na badania przez biegłych (psychologa i psychiatry) w celu uzyskania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
- skierowała do Sądu Rejonowego w Żarach 2 wnioski o wszczęcie postępowania o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego,
- opiniowała lokalizację sprzedaży napojów alkoholowych od 6 przedsiębiorców (wydano 17 postanowień) o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Łęknicy,
- kierowała osoby uzależnione i członków ich rodzin do Punktu Konsultacyjnego w Łęknicy oraz Ośrodka Terapeutycznego „Profil”,
- współpracowała z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie udzielania różnego rodzaju pomocy rodzinie alkoholika .

2. Prowadzono wolontariat z zakresu pierwszego kontaktu dla osób uzależnionych od alkoholu.

3. Prowadzono działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych:

- zatrudniono animatora do prowadzenia zajęć sportowych i edukacyjno-profilaktycznych z młodzieżą zagrożoną alkoholizmem i narkomanią,

4. Wspomagano działalność instytucji służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- finansowanie kosztów lokalowych funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego.
- finansowanie kosztów badań specjalistycznych w celu stwierdzenia uzależnienia,
- dofinansowanie działalności zajęć profilaktyczno - wychowawczych. dofinansowanie działalności CIS - dotacja.

W 2020 r. została założona 1 Niebieska Karta – przez Policję.

Działania profilaktyczno- wychowawczych w Zespole Szkół Publicznych w Łęknicy

W roku 2020 zrealizowano następujące programy edukacyjne i profilaktyczne:

„ Szkoła bez przemocy”, „ Zdrowe śniadanie”, Szklanka mleka, Owoce w szkole

Zaplątani w sieci – nadużycia Internetu dla klas IV – VI

Silna mała mróweczka – Bezpieczni w sieci klasy I – III

Program sądowy Edukacja prawna dzieci i młodzieży – promowanie wiedzy prawniczej,

„Bezpieczna droga do szkoły”, „Bieg po zdrowie”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej.

Przy wsparciu finansowym GKRPA zostały zrealizowane następujące działania profilaktyczne:

- Ogólnopolska kampania „ Zachowaj trzeźwy umysł” Podczas realizacji kampanii zostały przeprowadzone na lekcjach wychowawczych zajęcia profilaktyczne według przygotowanych kart pracy i scenariuszy dla nauczycieli, konkursy, zajęcia terenowe, rozpropagowano ulotki dla rodziców. Od marca 2020 roku nie odbyły się zaplanowane zajęcia terenowe i warsztatowe w związku z przejściem na nauczanie zdalne i obostrzeniami związanymi z pandemią. Uczniowie otrzymali propozycję udziału w konkursach, ale odzew był minimalny.
- „Edukacyjny namiot profilaktyczny”- Małopolskie Centrum Profilaktyki: w związku z pandemią zajęcia zaplanowane na Dzień Dziecka nie odbyły się. Szkoła otrzymała w zamian materiały edukacyjne do powielania, scenariusze zajęć do przeprowadzania na lekcjach wychowawczych oraz gadżety w tym alkoholigle.
- Zajęcia profilaktyczne prowadzone przez świetlicę popołudniową, w tym dożywianie uczniów. Działalność świetlicy została wstrzymana od marca 2020r. Wznowiona została we wrześniu 2020r, niestety tylko do połowy października dla klas IV-VIII. Uczniowie klas I-III mieli zorganizowane zajęcia świetlicowe do godziny 16.00.

W Zespole Szkół Publicznych w Łęknicy działa system przeciwdziałania przemocy, który jasno określa: obowiązujące normy, procedury działania i współpracy wszystkich zainteresowanych w zakresie rozwiązywania konfliktów oraz reagowania wobec przejawów agresji i przemocy. Jego zasady obowiązują wszystkich uczestników społeczności szkolnej: uczniów, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych oraz wszystkie osoby znajdujące się na terenie szkoły.

1.Określone są jasno normy regulujące zachowanie uczniów (Statut szkoły, Procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo, Kodeks „Szkoły bez przemocy”).

2.Wychowawcy klas na bieżąco diagnozują wzajemne relacje uczniów i postawy wobec siebie.

3.Podczas godzin wychowawczych omawiane są problemy dotyczące profilaktyki i wychowania. Wspólnie poszukuje się rozwiązania trudnych sytuacji rówieśniczych.

4.Nauczyciele szybko i skutecznie reagują na zauważone formy agresji i przemocy wśród uczniów. Nauczyciele są w stałym kontakcie z pedagogiem szkolnym i przekazują informacje na temat niepokojących zjawisk i problemów.

5.Prowadzono oraz organizowano zajęcia przede wszystkim o charakterze profilaktyki pierwszorzędowej - promocja zdrowego stylu życia, uczenie sposobów radzenia sobie z

sytuacjami trudnymi, ukazanie alternatywy w stosunku do zachowań ryzykownych i problemowych.

- Pogadanki w klasach I- VI – „Bezpieczne zachowanie w szkole i poza nią”
- Pogadanka w klasie IV – „Komunikacja w mojej klasie”
- Pogadanki w klasie VI– „Prawa w szkole” „ Dzieci w świecie praw”
- Pogadanki we wszystkich klasach szkoły podstawowej klasy I – VI – dotyczące: praw i obowiązków.
- Pogadanka w klasie VI mająca na celu dostarczanie wiedzy na temat cyberprzemocy
- Wyposażanie uczniów w wiedzę dotyczącą umiejętności życiowych np. sposoby efektywnego uczenia się, asertywności, poznawania siebie i rozumienia innych, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania i unikania konfliktów

Tematyka warsztatów dla rodziców w pierwszym semestrze roku szkolnego 2019/20:

- „Wysłuchaj mnie, proszę!” – o sztuce porozumiewania się z dzieckiem. warsztaty w klasach I-III – poznaliśmy kolejne kroki empatycznej komunikacji, zastanowiliśmy co tak naprawdę chcemy przekazać drugiej stronie, w klasach IV-VI, przeciwiczyliśmy dialog, który pomaga precyzyjnie wyrazić siebie samego i uważnie słuchać drugiej osoby, spojrzeliśmy inaczej na konfliktowe sytuacje i odkryliśmy w nich potencjał do pogłębienia relacji.
- „Ma być tak, jak ja chcę!” – o stawianiu i spełnianiu wymagań, warsztaty w klasach,

Działalności świetlicy profilaktyczno-wychowawczej działającej przy ZSP w Łęknicy za rok 2020

W 2020r na zajęcia świetlicowe uczęszczało 16 osób. Spotkania odbywały się pięć razy w tygodniu: 13.00-16.00. Zajęcia dzieliły się na: sportowe, rekreacyjno-turystyczne, artystyczno-plastyczne, profilaktyczne oraz wyrównawcze. Prowadzili je nauczyciele-wychowawcy: Maria Lewicka, Irena Perczyńska.

Działalność świetlicy profilaktyczno-wychowawczej skierowana jest do uczniów klas IV-VIII, którym potrzebne jest wsparcie i pomoc w wyrównywaniu wiedzy. Na zajęcia uczęszczają dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych uzależnieniami oraz potrzebujące opieki w związku z pracą rodziców.

Zadania świetlicy:

1. Umożliwienie prawidłowego funkcjonowanie w społeczeństwie .
  2. Umocnienie poczuciu bezpieczeństwa, własnej wartości.
  3. Wskazanie właściwych norm postępowania.
  4. Nauczenie prawidłowych relacji z rówieśnikami, osobami dorosłymi.
  5. Pokazanie sposobów zdrowego i bezpiecznego stylu spędzania wolnego czasu.
- Dzieci miały zapewniony posiłek: kanapki, słodycze, owoce, herbatę oraz uczyły się

przyrządzać łatwe potrawy: naleśniki, gofry, budyń itp.

Podczas zajęć świetlicowych rozwijano -umacniano następujące wartości: wzajemny szacunek, życzliwość, tolerancję, odpowiedzialność, sumienność, współdziałanie w grupie.

Urozmaicone formy prowadzonych zajęć sprzyjały rozwijaniu zainteresowań, zdobywaniu nowych umiejętności. Wychowankowie uczestniczyli również w pieszych wycieczkach po okolicy i do Parku Mużakowskiego, poznając poprzez zabawę i gry terenowe historię i przyrodę najbliższych okolic. Jednocześnie uczyły poszanowania przyrody, bezpiecznego zachowania na turystycznym szlaku. Wychowankowie świetlicy czynnie uczestniczyli w życiu kulturalnym i sportowym: dzień chłopaka, pożegnanie lata, dzień nauczyciela. Dużą wagę przywiązywaliśmy do zajęć sportowych na świeżym powietrzu i sali gimnastycznej. Znaczną rolę w wychowaniu młodzieży odgrywały zajęcia profilaktyczne. Były one poświęcone różnorodnej tematyce i prowadzone różnymi formami i metodami. Dawały one dzieciom wskazówki, jak się zachowywać w różnych sytuacjach życiowych. Uczyły asertywności, walki ze stresem. Wskazywały drogę, jak nie ulegać nałogom.

Zajęcia prowadzone w świetlicy były realizowane w oparciu o zatwierdzony Plan pracy świetlicy profilaktyczno-wychowawczej na rok szkolny 2020/2021. Plan pracy uwzględnia również wydarzenia, święta i uroczystości wynikające z kalendarza a także treści związane z profilaktyką uzależnień, ale przede wszystkim zawiera działania nakierowane na niwelowanie różnorodnych deficytów uczniów w sferach emocjonalnej, socjalizacyjnej, edukacyjnej, rozwój ruchowy, zdolności twórczych, samodzielności i kreatywności. Plan zakłada kumulowanie bodźców stymulujących uczniów we wszystkich powyższych sferach. Duży nacisk kładzie na zdolności interpersonalne i umiejętność budowania prawidłowych relacji z uczniami i nauczycielem oraz panowania nad emocjami przy jednoczesnym zachowaniu umiejętności wyrażania swoich potrzeb. Pozwala to na osiągnięcie efektu synergii w celu szeroko pojętego rozwoju uczniów. W związku z utrudnieniami wynikającymi z pandemii COVID-19 Plan pracy nie został w pierwszym półroczu roku szkolnego zrealizowany w całości.

W ramach spotkań prowadzone były zajęcia oparte o rozmowy na temat uzależnień, o prawidłowych relacjach w rodzinie, treningi zachowań interpersonalnych, zabawy i warsztaty wyrażania emocji i prezentowania potrzeb, integrację i tworzenie interakcji w grach sportowych i ruchowych, zajęcia artystyczne indywidualne i grupowe, oraz zajęcia typowo edukacyjne. Na koniec zajęć, w zasadzie każdego dnia, realizowany był również blok odrabiania szkolnych zadań domowych. Uczniowie pomagali sobie wzajemnie i uzyskali w tym wsparcie nauczyciela.

Po zajęciach merytorycznych uczniowie wspólnie z opiekunem przygotowywali podwieczorek i porządkowali świetlicę.

W okresie sprawozdawczym w ramach zajęć profilaktycznych świetlica realizowała cele i tematykę kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł oraz wzięła udział w konkursie Wehikuł czasu.

Z zakresu profilaktyki zrealizowane zostały tematy, które dotyczyły konsekwencji palenia papierosów, skutków picia alkoholu, oddziaływania substancji psychoaktywnych oraz zasad zachowania bezpieczeństwa w sieci (rozmowy, filmy, gazetki informacyjne).

Załącznik Nr 10

do Raportu o stanie gminy Łęknica

za rok 2020

**Sprawozdanie za 2020 rok
z realizacji Programu Wspierania Rodziny w gminie Łęknica
na lata 2019 – 2021
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań**

W dniu 22 marca 2019 r. Rada Miejska w Łęknicy podjęła Uchwałę Nr VI.39.2019 w sprawie Programu Wspierania Rodziny w gminie Łęknica na lata 2019-2021.

Celem głównym programu jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Realizacja założonych celów Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 -2021:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęknicy realizuje następujące zadania:

- 1) diagnozuje i analizuje przyczyny kryzysu w rodzinie w szczególności poprzez:
  - a) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych w rodzinie przeżywającej trudności;
  - b) pracę socjalną polegającą na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, deficytów osobowościowych członków rodziny, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie;
- 2) poprawę jakości opieki sprawowanej nad dziećmi przez biologicznych rodziców poprzez:
  - a) przydzielenie rodzinom asystenta rodziny oraz prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny;
  - b) objęcie rodzin dysfunkcyjnych pomocą w różnych obszarach;
  - c) udzielanie rodzinom pomocy finansowej;
  - d) udział pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną;

- 3) zapobiega powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez:
  - a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny;
  - b) pracę socjalną polegającą na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie;
  - c) ścisłą współpracę pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szczególności z kuratorami sądowymi, z pedagogiem szkolnym, z policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i innymi służbami, które mogą działać na rzecz poprawy funkcjonowania danej rodziny;
  - d) udzielanie informacji w zakresie miejsc i form pomocy osobom i rodzinom będącym w kryzysie;
- 4) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin poprzez aktywne angażowanie ich w działania ukierunkowane na poprawę swojej sytuacji bytowej w szczególności poprzez:
  - a) wczesną interwencję w rodzinach zagrożonych uzależnieniami;
  - b) spójne działanie wszystkich służb, które mają wspierać rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
  - c) współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Żarach, Zespołem Szkół Publicznych w Łęknicy, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Łęknicy, Posterunkiem Policji w Łęknicy, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łęknicy;
  - d) motywowanie członków rodziny do podjęcia działań na rzecz ograniczenia, bądź niwelowania własnych dysfunkcji;
- 5) dążenie do reintegracji rodziny poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej i do aktywnego uczestnictwa w życiu danego środowiska lokalnego poprzez:
  - a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin poprzez wsparcie asystenta rodziny;
  - b) świadczenie pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wychowywaniu i opiece nad dziećmi, w przezwyciężaniu problemów życiowych stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną.

Zatrudnienie asystenta rodziny

Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał w 2020 roku jednego asystenta rodziny na umowę zlecenie, który pracuje z wyznaczonymi rodzinami przez 7 dni w tygodniu. Środki na zatrudnienie w 2020 r. w całości pochodziły z budżetu gminy w wysokości 17 030 zł. W ubiegłym roku Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie ogłosiło „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2020” jak w latach ubiegłych. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiło „Program asystent rodziny na rok 2020” w ramach którego można było pozyskać jedynie dofinansowanie z budżetu centralnego w formie dodatku do wynagrodzenia dla asystenta rodziny aktywnie działającego w okresie zwalczania pandemii Covid-19. W ramach tego dofinansowania otrzymano kwotę 748 zł, która została wypłacona jednorazowo dla zatrudnionego asystenta rodziny.

W 2020 roku asystent prowadził pracę z dziesięcioma rodzinami.

Przydzielenie rodzinie asystenta rodziny następuje w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wówczas pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Po przeprowadzeniu wywiadu pracownik dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy tej wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie. Po otrzymaniu wniosku, kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Asystent rodziny podczas swojej pracy wykonuje niżej wymienione czynności:

- 1) opracowuje i realizuje plan pracy z rodziną przy współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym tej rodziny;
- 2) opracowuje przy współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, plan pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) prowadzi dokumentację dotyczącą pracy z rodziną;
- 4) sporządza na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- 5) dokonuje okresowej oceny rodziny;
- 6) udziela pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 7) udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;

- 8) udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 9) udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 10) udziela pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 11) wspiera aktywności społeczne rodzin, a także motywuje członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 12) podejmuje działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzi konsultacje wychowawcze dla rodziców i dzieci w miejscu ich zamieszkania;
- 14) współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 15) współpracuje z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, a także innymi instytucjami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Zespół Szkół Publicznych w Łęknicy realizuje między innymi następujące zadania:

- 1) współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łęknicy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach, Sądem Rejonowym w Żarach, Posterunkiem Policji w Łęknicy, a także z innymi służbami, które mają wspierać rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
- 2) zachęca dzieci z rodzin wieloprotblemowych do uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez świetlice profilaktyczno – wychowawcze w ZSP,
- 3) prowadzi profilaktykę i edukację poprzez różnego rodzaju pogadanki i prelekcje z rodzicami oraz ich dziećmi:
  - a) pogadanki w klasach I- VI – „Bezpieczne zachowanie w szkole i poza nią”
  - b) pogadanki w klasie IV – „Komunikacja w mojej klasie”
  - c) pogadanki w klasie VI– „Prawa w szkole” „ Dzieci w świecie praw”
  - d) pogadanki we wszystkich klasach szkoły podstawowej klasy I – VI – dotyczące: praw i obowiązków
  - e) pogadanki w klasie VI mająca na celu dostarczanie wiedzy na temat cyberprzemocy
  - f) przedstawienie uczniom wiedzy dotyczącej umiejętności życiowych np. sposoby efektywnego uczenia się, asertywności, poznawania siebie i rozumienia innych, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania i unikania konfliktów
  - g) realizacja ogólnopolskiej kampanii „ Zachowaj trzeźwy umysł”; podczas kampanii zostały przeprowadzone na lekcjach wychowawczych zajęcia profilaktyczne według przygotowanych kart pracy i scenariuszy dla nauczycieli, konkursy, zajęcia terenowe, rozpropagowano ulotki dla rodziców
- 4) organizuje wsparcie dla rodziców obejmującego kształcenie i rozwijanie umiejętności opiekuńczo wychowawcze w celu wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację

życiową, los dzieci, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz zmianę stylu wychowania dzieci, dostarczania wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich poprzez warsztaty dla rodziców i dzieci organizowane przez ZSP oraz placówki zewnętrzne poprzez następujące działania:

- a) prelekcje skierowaną do rodziców na wywiadówce, dotyczącą zdrowia psychicznego dzieci „Rozmawiamy ze swoimi dziećmi”;
- b) spotkania pedagoga szkolnego z rodzicami uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i z uczniami dotkniętymi różnymi problemami;
- c) przeprowadzono rozmowy z rodzicami uczniów wymagających szczególnej opieki i pomocy wychowawczej ze względu na niewłaściwe zachowania w szkole;

5) systematycznie monitoruje rodziny zagrożone kryzysem przez nauczycieli, wychowawców klas oraz pedagoga szkolnego poprzez prowadzenie różnego rodzaju zajęć:

- a) zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne, gimnastyka korekcyjna, nauczyciele wspomagający, zajęcia z pedagogiem, warsztatów umiejętności kompetencji społecznych, zajęcia o charakterze terapeutycznym z pedagogiem, rozmowy pedagogizujące i wspierające;
- b) zajęcia profilaktyczne z pedagogiem;
- c) zajęcia wychowawcze w klasach IV – VIII na tematy związane z profilaktyką przemocy i następnie omówione z wychowawcami danych klas wraz z dzielnicowym policji PP w Łęknicy;
- d) prelekcje na godzinach wychowawczych „Jak skutecznie radzić sobie ze stresem?”.¹

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łęknicy realizuje między innymi następujące zadania:

- 1) współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łęknicy, Sądem Rejonowym w Żarach, Posterunkiem Policji w Łęknicy;
- 2) motywuje do podjęcia leczenia uzależnień i kieruje do właściwych specjalistów w celu podjęcia leczenia i zdiagnozowania problemów.

Punkt Konsultacyjny w Łęknicy realizuje między innymi następujące zadania:

- 1) prowadzi profilaktykę oraz edukację w rodzinach zagrożonych uzależnieniami;
- 2) motywuje członków rodzin do podjęcia działań na rzecz ograniczenia, bądź niwelowania własnych dysfunkcji związanych z uzależnieniami.

---

¹ Informacja o zadaniach realizowanych przez Zespół Szkół Publicznych w Łęknicy zostały przygotowany przez pedagoga szkolnego Panią Dorotę Ciereszko. Większość tych zadań odbywała się w trybie zdalnym.

Sprawozdanie
Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej
z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łęknica na lata 2016-2020
za 2020 rok

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łęknica jest jednym z elementów funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Łęknica należy w szczególności:

1) Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Zarządzeniem 165.2020 Burmistrza Łęknicy z dnia 25 sierpnia 2020r. został powołany nowy Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w składzie 8 osobowym. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej (2 osoby), Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (1 osoba), Posterunku Policji (1 osoba), Zespołu Szkół Publicznych (1 osoba), NZOZ „Zdrowie” (1 osoba), Sądu Rejonowego (1 osoba), Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej (1 osoba). Członkami zespołu są: pracownicy socjalni (w tym 1 osoba będąca członkiem GKRPA), dzielnicowy Posterunku Policji, lekarz rodzinny NZOZ „Zdrowie”, kurator sądowy Sądu Rejonowego, pedagog szkolny ZSP ,psycholog PPP.

Powołany ZI koncentrował się na realizacji procedury „Niebieskie Karty”, analizował nowe przypadki wszczęcia procedury, omawiał wyniki monitoringu i efekty podejmowanych działań na rzecz rodzin, podejmował decyzje o zamknięciu procedur, spotykał się z osobami, co do których istniało podejrzenie , że doświadczają przemocy i z osobami podejrzanymi o jej stosowanie.

Zespół inicjował działania, które polegały między innymi na: cyklicznych rozmowach motywujących prowadzonych przez pracowników socjalnych, systematycznych wizytach dzielnicowego oraz pracowników socjalnych w środowisku, kierowaniu sprawców przemocy w rodzinie do Punktu Konsultacyjnego w Łęknicy, spotkań z psychologiem, monitorowaniu środowiska rodzinnego.

2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest prowadzone na bieżąco przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. Pomimo pandemii niezwłocznie po otrzymaniu Niebieskiej Karty pracownicy socjalni kontaktują się z rodziną, u której została założona NK. Od tego czasu na bieżąco monitorują tą rodzinę, udzielają poradnictwa, a także prowadzą działania w zakresie

przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W tym zakresie pracownicy socjalni ściśle współpracują z dzielnicowym Posterunkiem Policji w Łęknicy, który również monitoruje sytuację tych rodzin.

Osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy otrzymują ulotki informujące o instytucjach w których mogą uzyskać specjalistyczne wsparcie.

Ośrodek Pomocy Społecznej poza pracą w Zespole Interdyscyplinarnym wykonuje następujące zadania z zakresu Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie:

- Przeprowadza wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny;
- Przygotowuje plan pomocy rodzinie;
- Wskazuje miejsca zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy;
- Informuje sprawców przemocy o możliwości podjęcia i realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy organizowane na terenie powiatu żarskiego.
- Udziela poradnictwa m. in. prawnego, psychologicznego lub wskazuje miejsca, gdzie można taką pomoc uzyskać;
- Pomaga w załatwianiu spraw urzędowych i innych spraw bytowych;
- Monitoruje efekty podjętych działań;

W 2020 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2020 r. do przewodniczącego zespołu wpłynęła 1 Niebieska Karta dotycząca 1 rodziny W roku 2020 zamknięto procedurę w 5 rodzinach. Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej rozpatrywali sprawy stosowania przemocy indywidualnie z ofiarą i sprawcą przemocy w ich miejscu zamieszkania lub w siedzibie Ośrodka. W tym zakresie pracownicy socjalni współpracują z dzielnicowym Posterunkiem Policji w Łęknicy, a jeżeli w tych rodzinach są dzieci współpracujemy również z Zespołem Szkół Publicznych w Łęknicy oraz Zespołem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Żarach.

3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia

W 2020 r. nie było przypadków zapewniania miejsc w ośrodkach wsparcia.

W obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w naszej gminie podejmowane są również następujące działania:

1. Ścisła współpraca między instytucjami i jednostkami samorządowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Rozpowszechnianie ulotek, broszur, materiałów informacyjno-edukacyjnych, informatorów na temat przemocy, zawierających wskazówki i wiedzę o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc i wsparcie w trudnych sytuacjach. Materiały te są redagowane m.in. przez pracowników socjalnych lub pozyskanych z innych źródeł.

3. Współpraca z Posterunkiem Policji w Łęknicy w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłpstwem. Pracownicy socjalni pełnił wspólny dyżur, podczas którego mieszkańcy mogli uzyskać pomoc i wsparcie.

4. Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej podczas wizyt w środowisku informują i edukują, czym jest przemoc, jakie są konsekwencje jej stosowania oraz doznawania. Gdzie szukać pomocy i gdzie ją zgłaszać. Jak również obowiązku reagowania na zjawisko przemocy.

5. W 2020 r. w Zespole Szkół w Łęknicy w celu zwiększenia efektywności pomocy psychologiczno – pedagogicznej zaplanowano działania wspierające rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych:

1) Zwrócono się z prośbą do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. o przeprowadzenie warsztatów dla rodziców na temat umiejętności wychowawczych oraz sposobów rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Warsztaty dla uczniów i rodziców przeprowadzono w I semestrze roku szkolnego 2019/20

2) Określono jasno normy regulujące zachowanie uczniów (Statut szkoły, Procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo, Kodeks „Szkoły bez przemocy”).

3) Wychowawcy klas na bieżąco diagnozowali wzajemne relacje uczniów i postawy wobec siebie.

4) Podczas godzin wychowawczych omawiano problemy dotyczące całej klasy.

5) Nauczyciele szybko i skutecznie reagowali na zauważone formy agresji i przemocy wśród uczniów. Nauczyciele są w stałym kontakcie z pedagogiem szkolnym i przekazują informacje na temat niepokojących zjawisk i problemów.

6. Prowadzono oraz organizowano zajęcia przede wszystkim o charakterze profilaktyki pierwszorzędowej - promocja zdrowego stylu życia, uczenie sposobów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, ukazanie alternatywy w stosunku do zachowań ryzykownych i problemowych:

- Pogadanki w klasach I- VI – Bezpieczeństwo w trakcie pobytu w szkole
- Pogadanki w klasach I - IV – Tolerancja poszanowanie innych osób
- Pogadanki w klasie V - VIII – Mój kolega ,moja koleżanka-poprawne relacje
- Pogadanki we wszystkich klasach szkoły podstawowej klasy I – VIII dotyczące: przestrzegania regulaminu szkolnego

7. Uczniowie podczas spotkań z policją dowiadywali się o niebezpieczeństwach wynikających ze złego zachowania. Prowadzone są pogadanki z policjantami na tematy dotyczące przemocy.

8. Rodzice informowani są na bieżąco przez wychowawców i pedagoga o pojawiających się problemach i negatywnych zachowaniach ich dzieci.